

---

*М.М. Компанець,
кандидат технічних наук,
доцент Вінницького національного технічного університету*

ТЕХНОЛОГІЯ УСПІХУ. КВАНТОВА ФІЗИКА: НАУКА УСПІХУ?

Квантова фізика... Яке відношення має квантова фізика, ця дуже серйозна наука, до здавалося б нечіткого й неконкретного – успіху? І що таке успіх, реалізація людини? Як оцінювати – це успіх або відсутність його, тобто невдача, за якими критеріями? Чи можуть бути якісь спільні підходи до такої неконкретної і розмитої теми? Що, якби можна було довести, що поняття, які сформульовані як неодмінні для досягнення успіху, мають наукову точність і правдивість? Коли сучасні вчення говорять про успіх, то вони, зазвичай, роблять це у термінах, несумісних із дійсними і реальними чинниками. Ці твердження важко назвати справді конкретними, а ті, які ними є (скажімо, методика постановки цілей), зазвичай не діють [1, 110]. Ці вчення нечасто твердять про речі, до яких можна “доторкнутися руками”. Вони застосовують абстрактні терміни, такі як “бажання”, “позитивне мислення”, “ентузіазм”, “сприйняття” тощо. Що, якби мати можливість дати конкретне підґрунтя, яке засновується на фактах, науково обґрунтувати імперію успіху [1, 182]? Чому не вдається досягти бажаного успіху? Ось лише кілька причин: успіх є нелогічним; невдача – це отримана внаслідок навчання властивість; сподівання людини стають її виправдовуваннями; за статистикою 93% людей мають неправильну формулу успіху [1, 29]; успіх – це стан не життя, а розуму; відсутність успіху не є наслідком відсутності здібностей; більшість людей несвідомо порушують чітко встановлені закони успіху Всесвіту; успіх не в тому, що здійснює людина, а в тому, чим вона є; щоб досягти успіху, слід бачити й думати таким чином, як успішні люди; сучасні стратегії постановки цілей створюють перепони для досягнення успіху [1, 115].

Чому це важливо? Тому, що структура переконань побудована на фундаменті успіху. Якщо наука доводить істинність будь-чого, то люди, зазвичай, діють із непохитним відчуттям безпеки, знаючи, що істина має під собою наукові підвалини. Інакше кажучи, науково обґрунтований “факт” миттєво стає нашим переконанням. Переконання – це основа успіху. По суті, ми маємо справу з відкриттям. Відкриття – це не нова здогадка про щось або нова річ, це те, що на даний момент вже об'єктивно існує в природі, але його подають так, щоб його нарешті побачили [2, 5]. Щоб додати непохитності у переконанні, що весь Всесвіт сприятиме успіху людини, що людині долею призначено здобувати успіх, давайте звернемося до квантової фізики, самої передової науки нашого часу, для того, щоб проілюструвати це. Як це не дивно, але все, що відбувається в субатомному світі – це модель подій, які відбуваються в нашому великому світі [1, 183].

Що інтригує мірою дедалі більшого отримання знань, так це схожість основних концепцій, на яких побудовані наука, східний містицизм і наука про успіх. Автори-фізики порівнюють нові відкриття у сучасній фізиці із стародавніми догматами східної містики. Вони не без задоволення відзначають той факт, що західна наука ґрунтується на східному містицизмі. Дивовижним є те, що східний містицизм знаходить своє обґрунтування в науці Заходу. Численні східні концепції про порожній простір не є пустопорожніми; те, що матеріальні речі створені з нематеріальних речовин, що існує взаємозв'язок усього суцього у Всесвіті тощо в наш час підтверджено фізиками.

Наукова теорія успіху, яка вперше була висловлена Наполеоном Хіллом, також була доведена і західною наукою, і східним містицизмом. Хілл описує успіх як фізичну, інтелектуальну і духовну категорію [3, 747]. Нажаль, відтоді, коли він написав книгу, в якій виклав своє вчення, у сфері науки про успіх не було зроблено будь-яких значних досягнень. Не можна сказати, що їх зовсім не було – певні розробки були зроблені [4, 17], але цього все-рівно дуже замало. Якщо наука про успіх є справжньою наукою (науковою теорією), то її слід розвивати й поширювати.

За історію людства наші усвідомлення й знання зазнали таких значних змін, що вони можуть бути втілені надалі в науці про успіх. Так, Діпак Чопра – людина, яка привнесла у світ медицини постулати із сучасної фізики і східного містицизму [5, 25]; його робота у сфері здоров'я стала проривом у допомозі людям при фізичних захворюваннях [6, 17]. А що, якщо використати ті самі принципи, щоб допомогти людям приборкати їх фінансові “захворювання”, і не лише їх? Не існує реальної, вагомої причини, відповідно до якої кожна людина є нездатною матеріалізувати свої мрії про успіх. Спробуємо пояснити цю тезу. Коли людина бідна або насилу зводиться кінці з кінцями, то мрії про успіх ставлять під питання її відчуття повноцінності життя. Погляньмо, яким чином наука підтверджує не лише те, що мрії людини можуть втілитися в реальність, а й те, що можливість цього цілком перебуває в межах людських сил і можливостей.

Революція у фізиці, здійснена Ейнштейном, назавжди змінила наше уявлення про Всесвіт. Як відомо, до цього передувала фізична теорія, розроблена свого часу Ісааком Ньютоном. В основі його теорії, яка, згодом, привела до створення теорії гравітації, було покладено тезу про взаємовідносини причини і наслідку. За часів Ньютона цей постулат був революційним. Існувала лише одна проблема: ньютонівська фізика не могла пояснити всього. Саме звідси і почав Ейнштейн [1, 185]. Загалом, між “старою” і “ною” фізикою існує фундаментальна відмінність: перша представляє світ як частку, відокремлену від нас, як буття “зовні”, тоді як згідно з другою Всесвіт постає як сукупність взаємопов'язаних один з іншим елементів, де все пов'язано з усім, як буття “тут, усередині”.

Основний принцип цього відкриття поставив перед вченими завдання пошуку елементарної частки життя – основної одиниці “будівлі життя”. Було зроблено кілька цікавих відкриттів. Намагаючись виміряти властивості субатомних часток, фізики виявили, що, залежно від того, що вони вимірювали, субатомні частки, або кванти, інколи були частками, а інколи – хвилями. Дивним при цьому є те, що частка не має властивостей хвилі, а хвиля не має властивостей частки, більше того, вони протилежні один іншому. Було визначено, що те, властивості чого саме виявлялись – частки або хвилі – залежало від приладу, який використовували під час дослідження: якщо використовувався прилад для виміру коливань (хвиль), то виявляли, що квант є хвилею, а якщо застосовувався прилад для виміру часток, то кванти поводити себе як частки. У такий спосіб фізики виявили справжні властивості кванту за допомогою підбору приладів для вимірювань.

Також було виявлено, що той самий процес відбувається при спробі визначення положення і моменту обертання кванта. Відомий фізик Принстонського університету Джон Уїллер писав: “Немає нічого важливішого щодо принципу кванта, ніж той, що руйнує уявлення про світ, “проникнути і зрозуміти суть” якого намагається дослідник, який спостерігає крізь 20-сантиметрове спеціальне скло. Щоб спостерігати такий малий об'єкт, як електрон, дослідник має усунути скло. Він має потрапити всередину. Дослідник має встановити обраний ним прилад для виміру одних властивостей, що виключає використання іншого устаткування. Більше того, вимір змінює стан електрону. Всесвіт ніколи не зберігає свого колишнього стану. Щоб описати, що трапилося, слід відкинути застаріле слово “спостерігати” і поставити на його місце нове слово – “учасник”. У певному розумінні, Всесвіт є Всесвітом взаємодії” [1, 186]. Уїллер далі пише: чи “може Всесвіт у певному розумінні бути “привнесеним у буття” за допомогою тих, хто бере участь?.. Життєво важливе значення має сам акт участі. “Учасник” – це безперечно нове уявлення, дане квантовою механікою. Воно кладе наповал класичний термін “спостерігач”, що позначає людину, яка знаходиться заради безпеки за скляною стіною і дивиться, не беручи участі” [1, 187].

Це відкриття, яке є наслідком незалежних наукових експериментів, сприяло постановці перед фізиками нових, дуже цікавих питань: “чи мала частка імпульс до того, як ми проводили експеримент з виміру цього імпульсу? Чи існувала частка, місце розташування якої ми визначаємо, до того, як ми поставили експеримент із встановлення її місце розташування? Чи існували якісь частки взагалі до того, як ми подумали про них і почали вимірювати? *Можливо, ми самі створили ті частинки, з якими експериментуємо?*” [1, 187]. І, як неймовірно це звучить, але створення часток є можливістю, яку визнають чимало фізиків.

Проте, ще наймовірнішим є визначення наукою таких явищ, як фізична присутність чогось і відчуття матеріальних речей в якості продуктів нашого розуму і органів чуття. І справді, при дослідженні молекули речовини виявляється, що молекула складається здебільшого з порожніх проміжків. У ній майже нічого немає! Усередині молекул є атоми, але матеріальний склад атомів нескінченно малий, порівняно з простором між ними. Здивування зростає ще більше під час вивчення структури атома й субатомних часток – знову виявляється, що в них немає майже нічого матеріального. Вони – просто енергетичні імпульси, а простір між ними є майже всім, з чого *складається* атом. Фізики підраховали, що молекула – це 99,9999... % порожнього простору, а отже, якщо взяти *всю* матерію Всесвіту і помістили її в одне місце, то вона навряд чи заповнила б собою хоча б один футбольний стадіон. Так що ж ми бачимо? Що ж це таке – те, що ми тримаємо у своїх долонях?

Істина полягає в тому, що форма і субстанція Всесвіту – це результат наших думок, тобто ми живемо в світі розуму. Все суще має певну частоту коливань (вібрації), а людина сприймає ці вібрації, надає їм форму і субстанцію за допомогою думок і відчуттів. Без людського розуму і відчуттів усе є енергією й простором. Якщо процеси в реальному світі відбуваються у такий спосіб, і наука це підтверджує, то чи можна уявити собі, яким чином можна скористатися цим знанням для того, щоб досягти успіху? Розум людини – ось ключ до реальності! Це знайшло відгук і в стародавній мудрості. Ось кілька цитат: “... Тому, що які думки в душі його, такий і він” [1, 188]; “Що знаходиться усередині, то і зовні” [1, 188] тощо. Тобто дійсність життя починається усередині людини, в її розумі, а потім вона знаходить форму в матеріальному світі.

А отже, доходимо висновку про принцип успіху: якщо людина здатна подумати про це, то здатна це зробити!

Людство минуло тривалий шлях заради того, щоб повернутися до дуже простої істини, яка так часто цитується, що інколи її глибинний смисл майже не сприймається серйозно: “Життя – це те, що ви творите самі!” [1, 188]. Ніколи раніше ця фраза не мала такого значення, як сьогодні, завдяки квантовій фізиці. До сьогодні це була одна з тих нереальних концепцій східного містицизму, в якій кожне “знання” було достеменним, але конкретних доказів не існувало. Сучасна наука забезпечила людство доказами, згідно з якими чим людина хоче бути, тим вона і стане. Таким чином, що вона обере – успіх чи поразку, багатство чи бідність, щастя чи горе – усе це в її можливостях, і саме їй належить право вибору.

Побічним результатом цих відкриттів є виявлення парадоксу реальності. Парадокс реального світу полягає в тому, що все містить у собі свою протилежність. Кванти можуть бути частками або хвилями. Вони є одночасно і частками, і хвилями. Людина може бути успішною або невдахою. Людина – і те, й інше одночасно. І так само, як учені можуть визначити, чим квант буде в певний момент часу, так і людина має таку саме владу над успіхом і невдачею. Наукові дослідження дають конкретні докази цієї реальності.

Крім того, відомі навіть деякі з визначальних чинників вибору. Наприклад, людина хоче виростити овочі на своєму городі. Згідно з нашими попередніми висновками, єдиний спосіб досягти зростання, скажімо, томатів – це прикласти цілеспрямовані зусилля задля досягнення цього результату, а саме – слід посадити розсаду. Тобто ми маємо зробити певну дію, хоча вона й малопомітна. Що є помітнішим, так це результат нашої бездіяльності: *якщо не садимо томати, то й отримаємо бур'яни*. Отже, город містить у собі рівні можливості для появи і томатів, і бур'яну. У наших силах визначити, який урожай у нас буде. Посадка нами розсади томатів – це дія (вчинок), але наша бездіяльність (рішення не садити розсаду) у цьому разі – також вчинок. Інакше кажучи, *нічого-нероблення – це все-рівно здійснення чогось*, хоча усвідомлення цього факту більшість людей намагається уникати. У такий спосіб, саме несвідома *дія бездіяльності* є причиною того, чому успіх обходить людину боком. *Успіх – це вибір, так само, як і відсутність успіху*. А Всесвіту байдуже, що саме обере людина; він дасть їй те або інше [5, 104].

Одна з переваг вибору полягає в тому, що в житті не можна гнатися за чимось вартим, що заслуговує вашої уваги: воно має само приваблювати людину до себе.

Насправді, чим більше ми наздоганяємо успіх, тим більше віддаляємо його від себе. Прикладом цього наведемо алегоричну історію, в якій йдеться про молодого чоловіка і двох жінок на ім'я Успіх і Знання. Молодий чоловік запитав філософа: “Як я можу досягти успіху в житті?”. Старий філософ відповів, що якщо хлопець приділить занадто багато уваги Успіху, то тим самим він віджене її від себе. Але якщо він зверне більше уваги на Знання, то Успіх почне ревнувати його і переслідувати [1, 189].

Оскар Уайльд сказав: “Існує один-єдиний клас людей, які думають про гроші більше, ніж багаті – це бідні. Насправді жебрак не може думати більше ні про що інше” [1, 189]. Від усвідомлення цих людей вислизає те, що саме їхня надмірна зацікавленість у грошах і гонитва за багатством і створюють їх убогість.

Хтось може сказати: я довгі роки з такою силою прагнув успіху, але він кожного разу обминав мене. Дії людини завжди визначалися тим, що було краще для неї самої, щоб стати багатію й процвітаючою. Насправді, людина мало знає про те, що вона сама і є джерелом власної убогості і невдач. Цей мало відомий “секрет” мільйони разів у різні епохи виражався у словесній формі, його прокричали майже з кожної вершини, на яку тільки могла підійнятися людина, але він все ще продовжує лишатися невідомим. Ісус Христос висловив його так: “Полюби ближнього свого як самого себе” [1, 189]. Суть його слів полягає в тому, що якщо людина любить свого ближнього, то вона любить і саму себе. Відомий філософ успіху Зіг Зіглар зазначав: “Я вірю, що ви можете досягти в житті всього, чого тільки побажаєте, якщо тільки достатньою мірою допомагатимете іншим людям отримувати те, що вони хочуть” [7, 68]. Більш відомим є цей вислів як: “Краще віддавати, ніж отримувати” [1, 190]. Отже, єдиний спосіб отримати справжній, довготривалий успіх і багатство у своєму житті полягає в прикладенні спільних зусиль, спрямованих на появу цих благ у житті інших людей.

Ще одна властивість, потрібна для вирішення проблеми, полягає в умінні відчувати себе комфортно навіть у несприятливих обставинах і змиритися з ними. Річ у тому, що реальність – це парадокс: усе містить свою протилежність, кванти можуть бути хвилями або частками, і це не порушує природний розвиток Всесвіту. Насправді, природа або Всесвіт так само знаходять гармонію з елементами буття. Всесвіт і всі його складники перебувають у стані постійного, безперервного руху, зміни полярності, але люди продовжують боротися за незмінність і постійність перебігу життя, коли це неможливо. Коли відбуваються зміни, деякі люди стають дезорієнтованими. Замість того, щоб розглядувати зміну як суть життя, як унікальну можливість, яка міститься у цій зміні, все, що вони можуть побачити в ній, – так це лише дискомфорт для себе. “Коли Бог закриває одні двері, Він відчиняє інші” – ось грандіозний опис події, яка відбувається під час змін [1, 190]. Проблема полягає в тому, що більшість людей вперто вглядається в закриті двері і скаржиться, замість того, щоб скористатися наданою енергією, щоб знайти відкриті двері. Людям потрібно відчувати зручність змін, які відбуваються. Зміни – це добре, це чудово, це і є справжня *дійсність*.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Роаци В.* Установка на успех. – СПб., 2005.
2. *Таранов П.* Стратегия мудрости. – М., 2005.
3. *Хилл Н.* Закон успеха. – Мн., 2006.
4. *Кови С.* Семь привычек высокоэффективных людей. – М., 2007.
5. *Чопра Д.* Сила, Свобода и Благодать: Жизнь, построенная на Источнике вечного счастья. – М., 2007.
6. *Чопра З.* Аюрведа и общедоступные способы лечения. - М., 2007.
7. *Зиглар З.* На самой вершине. – Мн., 2001.